

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Archiepiscopo Ravennatensi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

bere. Quod si post hujusmodi juramentum mulier fieret non solum leprosa, sed etiam paralytica, vel oculos aut nasum amitteret, seu quicquam ei turpius eveniret, numquid vir teneretur eam ducere in uxorem? Profecto *nuptam non posset dimittere. Sed numquid non ductam admittere teneretur, quamvis interdum contractum non dirimat quod impedit contrahendum. Illud autem juramentum est procul dubio temerarium, si vir juret uxori quod eam super nullo crimine accusabit: quia si mulier fieret infidelis & nollet cohabitare viro absque contumelia creatoris, vel ut illum pertraheret ad infidelitatis errorem, vir incunctanter deberet illam impetere apud judicem suum, ut eam, nisi penitus resipisceret, omnino dimitteret secundum canonicas sanctiones. Quod si expressè jurasset quod eam super adulterio non impeteret, essetne servandum hujusmodi juramentum, cum scriptura testetur quod patronus est turpitudinis qui celat crimen uxoris? Et secundum regulam evangelij, si primò & secundò correcta resipiscere nollet, dicendum esset Ecclesie, ut tanquam ethnica & publica deinde vitaretur, neve per hoc libera præberetur ei peccandi facultas, propter impunitatem peccati. Sed numquid vir ei non potest dimittere in ipsum peccanti, non solum septies, sed etiam usque septuagies septies secundum evangelicam veritatem? Tutius igitur in hoc casu videtur ut propter jurisjurandi religionem vir accusare desinat uxorem ad divortium celebrandum, quanquam eam denunciare possit ad poenitentiam peragendam. Pensato itaque hujus responsionis tenore procedas in causa super qua nos consulere decrevist. Datum Viterbij Kal. Septembris, anno decimo.

CAPITULO ECCLESIE
Ravennatensis.

AD tantam, sicut dolentes accepimus, Ecclesia vestra necessitatem devenit ut præter alias incommoditates ipsius grandes & graves, pontifica liaetiam ornamenta sint pignori obligata, ita quod venerabilis frater noster Archiepiscopus vester non habet cum quibus congruè valeat pontificale officium celebrare. Nos igitur ipsius necessitati paterno compatiētes affectu, ad ejus indigentiam ex abundantia nostra supplendam fieri jussimus pontificalia indumenta, videlicet tunicam, dalmaticam, & planetam de op-

Tom. II.

timo examito rubeo, grammatibus & aurifrigiis decenter ornata, & tam ipsa quam amictum, albam, stolam, cingulum, & manipulum eidem Archiepiscopo & per eum Ecclesie tribuimus Ravennati, sub anathematis interminatione vetantes ne quisquam ea quomodolibet alienare præsumat, sed ad usum Archiepiscopi, qui pro tempore fuerit, ex apostolicæ sedis statuto in jure Ecclesie Ravennatis semper consistant. Nulli ergo &c. hanc paginam nostræ donationis, prohibitionis, & constitutionis &c. Si quis autem &c. Datum Viterbij.

ARCHIEPISCOPO RAVENNATENSIS.

Licet causam quæ inter te ac Ecclesiam tuam ex una parte & dilectos filios commune Faventie ex altera vertebatur super jurisdictione, honore, atque districtu in villa Lucij sancti Petri & castro Arioli, quæ ad tuam Ecclesiam dicebantur de jure spectare, sæpe diversis iudicibus commiserimus, quia tamen per eorum aliquos non fuit utiliter in negotio ipso processum, partibus demum dedimus in mandatis ut pro ipsa causa nostro se conspectui præsentarent. Quarum procuratoribus cum instrumentis de rato in nostra postmodum præsentia constitutis, cum fuisset aliquandiu coram nobis super quibusdam exceptionibus disputatum, Iconomus tandem Ecclesie tuæ proposuit in hunc modum, quod cum omnimoda jurisdictio, honor, atque districtus, & alia quædam ad hæc spectantia in prædictis locis ad Ecclesiam pertineant memoratam & in ipsorum quasi possessione plenaria diu fuerit & quæta, commune Faventie ipsam super præmissis contra justitiam molestabat, homines prædictorum locorum cogendo in collectis sibi, exercitu, cavalcatis, laboreris, bannis, & placitis, angariis & parangariis respondere, ac domicilia in civitate sibi constituere Faventina. Vnde petebat idem Iconomus ut Faventinos ipsos ab hujusmodi perturbatione ac molestatione indebita faceremus auctoritate apostolica cohiberi. Ad cujus postulationem Syndico communis Faventie respondente, ac interrogationibus & responsionibus redactis in scriptis, juramentum calumnie fecimus utrique præstari. Verum quia utrique parti erat plurimum onerosum ut testes produceret coram nobis, venerabili fratri nostro Placentino Episcopo dedimus in præceptis ut infra tres menses post susceptionem

I

*Epist. 116.
De controversia inter Ecclesiam Ravennatem & Commune Faventinum.
Cap. Licet causam. De probationibus.*

*In Tertio
causæ dicitur*

*Epist. 111.
Vt provident
Archiepiscopo
sua quædam
pontificalia in-
dumenta.*

litterarum nostrarum testes appellatione remota reciperet quos utraque pars tam super principali negotio quam in personas testium duceret producendos, ita videlicet ut effrenata testium multitudine refrenata, hinc inde quadragenarium numerum testium excedere nullatenus pateretur; ac eisdem prudenter examinans, & inquirens de circumstantiis diligenter, attestaciones ipsas nobis sub sigillo suo fideliter transmitteret consignatas; iungens partibus ut ad nostram venirent presentiam sic instructa; quatinus attestacionibus publicatis, & instrumentis exhibitis, iustam a nobis, auctore Domino, sententiam reportarent. Dicitur autem Episcopus testes juxta numerum in nostris litteris diffinitum ab utraque parte recipit. Sicque postmodum utriusque partis procuratores cum attestacionibus consignatis ad nostram presentiam redierunt. Porro attestacionibus solemniter publicatis, Syndicus Faventinorum proposuit se velle in personas testium ex parte altera productorum quadam obicere ac probare, Iconomo Ecclesie asserente id fieri non debere. Super quo cum fuisset hinc inde aliquandiu altercatum, tandem interloquendo decrevimus ipsum super hoc nullatenus audiendum, cum infra trium mensium spatium in nostris litteris comprehensum huiusmodi testes producere non curavit, infra quod tantum pars utraque testes inducere potuit tam in personas testium quam super negotio principali. Post haec siquidem idem Syndicus objecit in testes praedictos quod corrupti falsa dixissent, & ad querelam falsi probandam concedi sibi petiit facultatem. Vnde quia talis exceptio non solum ante sed etiam post sententiam potest opponi secundum legitimas sanctiones, licet nonnulli crederent Faventinorum partem exceptionem huiusmodi per excogitatum malitiam ad impediendum processum negotij objecisse, quia tamen nolumus a juris tramite declinare, dilectis filiis Magistris C. & G. Bononiae commorantibus per scripta nostra praecipimus ut partibus convocatis testes quos super hac exceptione procurator Faventinorum duceret producendos, infra mensem recipere ac examinare curarent, de singulis circumstantiis subtiliter inquirentes, & depositiones eorum fideliter redigentes in scriptis; indulto ex tunc altero mense procuratori Ecclesie supradictae, infra quem, si vellent, ad reprobationem illorum testium

testes produceret coram eis; & eorum dicta fideliter conscribentes, viginti dierum terminum utrique parti praefigerent, infra quem cum attestacionibus ipsis nostro se conspectui praesentarent, sententiam recepturae. Partibus itaque comparentibus iterum coram nobis, & huiusmodi attestacionibus publicatis, audivimus quacunque proponere voluerunt. Quanquam autem pars Faventinorum testes multos produxerit super negotio principali ad probandum quod homines praedictorum locorum a longis retro temporibus exhibuerunt eis servitia in bannis & placitis, fossatis, collectis, & cavalcatis, & quibusdam aliis pertinentibus ad districtum, vix tamen ex illis sex tantummodo remanserunt, cum alij multi sibi in serie sui testimonij contradicant, & quidam alij sint in dicto sui testimonij singulares. Ad reprobandum vero quosdam testium Ecclesiae tuae, etsi ex parte Faventinorum quidam sint testes inducti, plures ipsorum potius reprobantur, quia sibi invicem evidentissime contradicunt. Quidam vero alij, pauci numero, quamvis non probentur expresse, usque adeo tamen male famae sunt & levis opinionis, sicut per attestaciones exhibitae est probatum, quod eorum dictis nulla vel modica fides est exhibenda. Idem quoque testes Faventinorum generaliter repelluntur, quia non probant illud ad quod Syndicus eorundem se probaturum astrinxit, videlicet quod corrupti falsa dixissent; quoniam etsi de corruptione videantur aliquid dicere, de falsitate tamen penitus nihil dicunt. Per multos autem testes Ecclesiae tuae omni exceptione majores probatum est manifeste Ecclesiam tuam villam Lucij, sancti Petri, & castrum Arioli longissimo tempore possidisse cum omni honore, districtu, jurisdictione, nominatim expressis universis articulis exprimentibus jurisdictionem, honorem, atque districtum. Ex praemissis igitur satis evidenter apparet quod Ecclesia tua per testes numero plures, quibus potius lux veritatis assistit, qui etiam aptiora negotio & vero proximiora in suis testimoniis expresserunt, sufficienter ostendit quod a sexaginta annis citra cum omni jurisdictione, honore, atque districtu loca supradicta possedit. Per quod patet quod etsi commune Faventiae a quinquaginta annis citra, sicut eorum videntur testes deponere, aliqua servitia in locis perceperint supradictis, illa procul dubio sine iusto titulo percipere

inceptum, cum duo in simul eandem rem & eodem modo in solidum possidere non possint, maximè cum iidem Faventini iustum possessionis titulum non ostendant, & ex privilegiis Imperatorum & Romanorum Pontificum Ecclesiæ tuæ concessis evidentissimè colligatur possessionem ipsius Ecclesiæ in prædictis locis iustam fuisse. Cum ergo constet Faventinos ab eo tempore quo se possedisse probare contendunt, minus iuste ac sine titulo aliqua in prædictis locis temeritate propria occupasse ac processu temporis per violentiam extorsisse, sicut per multos testes Ecclesiæ tuæ manifestè probatur, & Yconomus eiusdem Ecclesiæ petierit coram nobis à vi turbativa seu inquietativa super præmissis commune Faventia prohiberi, nos cognoscentes in hoc casu non sic esse locum interdicto *Vti possidetis* ut dicere debeamus *Vti possidetis, ita possideatis*, cum probationes Ecclesiæ longè sint potiores, & ideo sit in interdicto superior, de fratrum nostrorum consilio commune Faventia condemnamus, eidem super iurisdictione, honore, atque districtu, & aliis ad hæc generaliter pertinentibus in locis prædictis, quoad possessorium iudicium, quo tantummodo actum est, perpetuum silentium imponentes, & prohibentes eidem ut neque per se neque per alios super iis præsumat te, Ecclesiam tuam, aut habitatores prædictorum locorum aliquatenus molestare. Nulli ergo &c. nostræ definitionis &c. Si quis autem &c. Datum Viterbij Kal. Septembris, anno decimo.

POTESTATI ET POPULO PISANO.

Ep. 117.
Respondetur
ad super certis
questionibus.

Accedentes ad apostolicam sedem dilectos filios nobiles viros Gottifredum Vicecomitem, Opizum Cortevecele, & Vgonem de Grotta, nuntios vestros, viros providos & fideles, illa qua decuit benignitate recepimus, & ea quæ nobis prudenter ex parte vestra proponere curaverunt, nos quoque curavimus intelligere diligenter, grates altissimo referentes quod progenitorum vestrorum inhærentes vestigis, à devotione sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ matris vestræ non intenditis deviare. Satisfactionem verò quam nobis tam super facto Sardinia quam super facto Sicilia iidem nuntij obtulerunt, etsi non fuerit omnino perfecta, pro tempore tamen duximus acceptandam, cum speremus quod beneplacito nostro pro eos plenius intellecto, perfectiorem nobis exhibere velitis, ita ut gra-

tia nostra circa vos nec minui debeat nec turbari. Verùm quia tunc coram nobis de archiepiscopatus vestri negotio agebatur, volentes non solum à malo sed etiam ab omni specie mali secundum Apostolum abstinere, nullam ab eis super huiusmodi satisfactione volumus recipere cautionem, quam & ipsi non de mandato vestro, sed de suo arbitrio promittere se dicebant. Eam verò per nostras vobis litteras intimamus, ut & vos liberalitatis nostræ gratiam acceptantes, tanto plenius nobis satisfacere procuretis quanto propensius à nobis intenditis exaudiri, satagentes super hoc nobis vestrum infra mensem beneplacitum explicare, ut ex eo certius instruamur qualiter circa vos procedere debeamus. Tenor autem oblatæ satisfactionis est talis. **NOBILES** viri Gottifredus Vicecomes, Opizus Cortevecele, & Vgo de Grotta, nuntij seu messatici Pisane civitatis, promittunt Domino Papæ sub pœna quingentarum librarum Pisane monete quod ipsi ita efficiant cum Potestate Pisana quod ipsa Pisana Potestas præcipiet per nuntium vel litteras suas Lamberto civi Pisano ut veniat ad apostolicam sedem per se vel responsalem idoneum, & se absolute committet mandatis Domini Papæ super eo quod iudicatum Gallurense sine licentia summi Pontificis accepit & tenet, & dominam Gallurensem in uxorem accepit, & super damnis, injuriis, & expensis quæ Transmundus Domini Papæ confobrinus propter hoc negotium est perpessus, vel super præmissis coram ipso Domino Papa iustitiæ plenitudinem exhibebit. Quod si neutrum præmissorum infra determinandum tempus dictus Lambertus ammonitus facere veller, ex tunc prædicta Potestas de universis bonis quæ idem Lambertus nunc habet aut imposturum habebit in civitate Pisana & districtu suo, faciet sine fraude mandatum Domini Papæ. Insuper ita facient cum præfata Potestate quod ipsa Potestas pro communitate ipsius civitatis cavebit quod Regem Sicilia non offendent. Hæc autem promissio fiet Domino Papæ ab ipsis nuntiis hoc tenore, ut postquam prædicta Potestas cum consilio civitatis Pisane consistebitur ipsi Domino Papæ, per litteras sigillo communitatis signatas vel publica manu scriptas, de ratum habere prædicta, & ad ea implenda quæ ipsi nuntij Summo Pontifici promiserint se ac successores suos legitime obligabit, iidem